

Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Orientación socioeducativa para a igualdade		Código	615525021
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Segundo	Optativa	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónPedagogía e Didáctica			
Coordinación	Arias Rodriguez, Maria Alicia		Correo electrónico	alicia.arias.rodriguez@udc.es
Profesorado	Arias Rodriguez, Maria Alicia		Correo electrónico	alicia.arias.rodriguez@udc.es
	Arza Arza, Neves			neves.arza@udc.es
	Gabriel Fernandez, Narciso de			narciso.de.gabriel@udc.es
	Iglesias Galdo, Ana Maria			ana.iglesias@udc.es
Web	http://www.sociologia.udc.es/gl/estudos/m%C3%A1sters/mestrado-en-pol%C3%ADticas-sociais-e-intervenci%C3%B3n-sociocomunitaria			
Descrición xeral	Preténdese orientar o estudantado na práctica da reflexión fundamentada e no descubrimento de novas interrogantes que lles permitan obxectivar algúns dos elementos sociais que contribúen á xenerización da cultura considerada común, e tomar así conciencia do grao de coerción e/ou consentimento das relacións sociais en función da variable xénero. Defenderase a necesidade de apropiarse deste marco teórico-crítico, de carácter sociohistórico, para o deseño e desenvolvemento de proxectos sociais realmente coeducativos, isto é, que aporten razóns sobre a urxente necesidade de incorporar os saberes feministas á práctica profesional e tamén á vida cotiá, e contribuír así a reducir as diferentes fendas de xénero e a camiñar cara a sociedades máis inclusivas e xustas			

Plan de continxencia	Plan de continxencia (adaptado de addenda Covid19): 1. Modificacións nos contidos: non se realizarán cambios 2. Metodoloxías Metodoloxías docentes que se manteñen: -Análise de fontes documentais -Discusión dirixida -Sesión maxistral -Portafolios do alumno -Actividades iniciais ? Atención personalizada Metodoloxías docentes que se modifican: non se realizarán cambios 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: ?Correo electrónico: De uso para facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos exercicios nas clases e o portafolios ? Moodle: Segundo a necesidade do alumnado. Dispoñen de ?foros temáticos asociados aos módulos? da materia, para formular as consultas necesarias. Tamén hai ?foros de actividade específica?, a través das cales se poñen en práctica o desenvolvemento de contidos teóricos da materia. ? Teams: A) sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos e das actividades na franxa horaria que ten asignada a materia non calendario de clases aprobado pola comisión académica do mestrado e aprobados na Xunta de Facultade (planificadas para o estudantado presencial) B) De 1 a 2 sesións semanais (ou mais segundo o demande o alumnado) en pequeno grupo para o seguimento e apoio na realización das actividades. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado as necesidades de aprendizaxe do alumnado para desenvolver a materia (planificadas para o estudantado presencial) 4. Modificacións na avaliación: non se realizarán cambios Observacións: a) A presencialidade dos/as estudantes só controlárase nas clases da materia a través da realización das actividades. Os/as estudantes serán considerados presenciais sempre que asistan ás clase; soamente poden faltar tres veces (sen xustificante). Os/as estudantes poden presentar xustificantes, por faltar a clase, sempre que sexan médicos, de traballo, de hospitalización, etc. pero deben ser homologados (non poden ser, por exemplo, a solicitude dunha cita médica, etc.). O recurso principal que se empregará para o control da asistencia do alumno será o Moodle, onde se realizará as actividades. b) Os/as estudantes non presenciais e estudantes online poden seguir a materia por Moodle, se ben non poderán participar nas actividades (elabóranse actividades propios para este tipo de estudantado) nin serán convocados por TEAMS para as clases. Considerarase alumnado non presencial aquel que, dada unha nova situación de confinamento, ate ese momento tivera elixido esa opción (no primeiro día de clase) ou ben tivera superado xa as tres faltas de asistencia en total (ou nalgunha das partes da materia); nesta última opción as/os estudantes pasarían automaticamente a esta modalidade. Manterase a avaliación deste alumnado tal e como se recolle na Guía Docente, no apartado específico de "observacións". Os/as estudantes online serán aqueles que na matrícula da materia optan por esta situación. c) As clases manteñen o formato de grupos de traballo que se especificaran na guía docente, ben se estamos na modalidade presencial ou virtual. Os grupos de traballo crearanse por TEAMS, que será o medio a través do cal se fará o seguimento das actividades por parte do profesorado (estas clases serán sempre no horario aprobado pola comisión académica do mestrado e aprobado na Xunta de Facultade). Soamente para os/as estudantes presenciais. d) A avaliación da materia será virtual (debido a circunstancias sanitarias) e manterase a mesma ponderación das cualificacións, con independencia da modalidade docente. Será da seguinte forma: actividades serán dentro de cada clase (neste caso, ao final da clase por moodle). As actividades non se habilitará ata que comecen as clases; este material que se fagan serán presentadas dentro do portafolios e serán colgados en Moodle na data establecida polo profesorado o primeiro día da clase. Cabe lembrar que a/o estudante presencial debe presentarse a cada unha das formas de avaliar para superar a materia, e dicir, debe facer todas as actividades que planifique o profesorado de cada módulo dentro do portafolios. Os estudantes non presenciais e online terán que realizar soamente o portafolio e as actividades que
----------------------	--

planifique o profesorado responsable de cada módulo (este estudiantado debe comunicarse nas primeiras clases co profesorado encargado de cada módulo)

g) As titorías da materia serán individuais e virtuais. O alumnado deberá solicitar hora ao profesorado vía correo electrónico. **MOI IMPORTANTE, AS TUTORIAS SEMPRESERÁN DENTRO DO HORARIO PRESENTADO POLO PROFESORADO QUE IMPARTE A MATERIA.**

5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo da maneira dixitalizada en Moodle.

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Deseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
A5	CE5 - Interpretar as situacións e os procesos de marxinação social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestrutural.
A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrixir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A7	CE7 - Identificar e valorar a posibilidade de intervención e prevención en procesos de conflitividade social.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A11	CEM3 - Demostrar un coñecemento avanzado e crítico sobre as teorías e os debates académicos actuais de maior relevancia sobre as dinámicas migratorias e os procesos de integración dos colectivos migrantes.
A14	CEM6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.
A15	CEG1 - Demostrar coñecementos avanzados sobre a evolución histórica da discriminación das mulleres e dos marcos ideolóxicos e teóricos que xustifican e confrontan as desigualdades de xénero.
A16	CEG2 - Dominar as ferramentas conceptuais e metodolóxicas para identificar e analizar os mecanismos de exclusión e a vulnerabilidade vinculados ás áncoras patriarcales do sistema social.
A17	CEG3 - Aplicar a perspectiva de xénero como enfoque epistemolóxico e metodoloxía de investigación e de intervención sobre a realidade social.
A18	CEG4 - Examinar contextos e situacións de violencia e discriminación de xénero e sexual desde unha perspectiva teórica complexa e comprometida.
A19	CEG5 - Explicar os principios básicos que orientan os distintos tipos de políticas de igualdade desenvolvidos e as claves para avaliar a súa eficacia.
A20	CEG6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito do diagnóstico, o desenvolvemento e a xestión de políticas de igualdade de xénero.
A21	CEE1 - Explicar os procesos de exclusión vinculados ás transformacións da estrutura familiar e por idades das sociedades.
A22	CEE2 - Manexar ferramentas conceptuais e metodolóxicas para a análise da vulnerabilidade asociada a formas de convivencia e a determinados grupos de idade.
A23	CEE3 - Identificar as dinámicas interxeracionais, biolóxicas e socioeconómicas que xeran situacións de exclusión.
A26	CEE6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito do deseño, a xestión e a avaliación de políticas de intervención dirixidas á conciliación familiar e ás necesidades dos maiores.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou a aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.

B8	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B9	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B11	CB11 - Participar en proxectos de investigación e colaboracións científicas no ámbito da exclusión social, en contextos interdisciplinares e de transferencia de coñecementos.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B15	CX3 - Deseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B22	CX10 - Recoñecer e valorar os xuízos de valor e as evidencias nos argumentos que sosteñen as descripcións e políticas sobre a realidade social.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	CT3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Reflexionar acerca da situación actual das mulleres partindo do coñecemento da súa memoria histórica, así como das dificultades e retos aos que se enfrontan prestando especial atención a aquelas que presentan un maior risco de exclusión social	AM2	BM7	CM1
	AM5	BM8	CM3
	AM15	BM9	CM5
	AM19	BM11	CM7
	AM23	BM12	
		BM14	
		BM22	
Reflexionar acerca da idoneidade e validez do constructo xénero, da súa transmisión a través do proceso de socialización así como da súa incidencia na creación dos estereotipos de xénero, na construción da identidade de xénero e na atribución de roles e status social.	AM6	BM1	CM1
	AM7	BM2	CM3
	AM8	BM3	CM5
	AM11	BM4	CM7
	AM14	BM5	
	AM17	BM13	
	AM18	BM18	
	AM21		

Auto-diagnosticar a situación de partida das mulleres, valorando os factores obxectivos e subxectivos que inciden na inserción e o desenvolvemento profesional e ocupacional e na mellora da calidade de vida	AM1	BM1	CM1
	AM3	BM6	CM3
	AM4	BM15	CM5
	AM10		CM7
	AM16		
	AM17		
	AM20		
	AM22		
	AM26		

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1.- Acceso das mulleres ao sistema educativo	1.1 Exclusión, dependencia e autonomía. 1.2. Alfabetización e escolarización primaria. 1.3. Ensino secundario e superior. A UDC como exemplo
Tema 2.- Aceso das mulleres ás profesións	2.1. A profesión de mestra: oportunidades e resistencias 2.2. A primeira catedrática da universidade española: Emilia Pardo Bazán 2.3. A muller escritora
Tema 3.- Neoliberalismo e Pedagogía patriarcal	3.1. Neoliberalismo e libre elección 3.2. Mercantilización da educación
Tema 4.- Coerción consentimento e coeducación	4.1. Efectos do patriarcado no sistema educativo. 4.2. Feminismo e coeducación. Estratexias para diseñar proxectos de coeducación.
Tema 5.- Orientación profesional con perspectiva de xénero	5.1 Barreiras de xénero na toma de decisións académicas e profesionais e na inserción laboral 5.2 Finalidades, características e pautas para a intervención 5.3 Programas e experiencias no ámbito escolar e laboral
Tema 6.- Boas prácticas da igualdade no ámbito educativo e laboral	6.1. Boas prácticas coeducativas en orientación. Indicadores, ferramentas para a súa detección e exemplos 6.2.O emprendemento das mulleres en España 6.3. Das accións positivas ao mainstreaming de xénero nos proxectos de inserción laboral

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A2 A4 B22 C5	5	5	10
Discusión dirixida	A5 A8 A11 A14 A15 A18 A19 A23 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 B22 C1 C3 C5	15	15	30
Sesión maxistral	A2 A4 A11 A15 A18 A19 A21 B1 B4 B14 C1 C3 C5	20	20	40

Portafolios do alumno	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B18 B22 C1 C3 C5 C7	20	20	40
Actividades iniciais	A3 A4 A7 A8 A11 A15 A18 A19 A23 B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B13 B14 C1 C3 C5 C7	20	0	20
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	O obxecto da análise documental son os programas e accións de orientación educativa e profesional destinados a distintos colectivos e contextos
Discusión dirixida	Tras a lectura e análise dun texto de actualidade científica se desenvolverá unha discusión sobre as distintas perspectivas argumentais. Esta metodoloxía soamente a utilizará o estudantado presencial
Sesión maxistral	A lección maxistral vai ser utilizada para a presentación dalgúns contidos. Previamente, co obxectivo de facilitar o seu seguimento, proporcionarase a través de moodle a presentación de power point. Se as clases, debido as crise sanitaria, son virtuais estas presentacións se exporán en moodle con power point con voz gravada Esta metodoloxía soamente é para os estudante presencial
Portafolios do alumno	O alumnado presencial, non presencial e online deberá de presentar o portafolio no que ha de recoller as actividades propostas polo profesorado da materia. O portafolio será entregado a través de moodle nas datas que se especifiquen para a primeira ou segunda oportunidade.
Actividades iniciais	As actividades iniciais permiten identificar os coñecementos previos do alumnado sobre as temáticas abordadas e ós ámbitos de intervención coeducativa do seu interese. Soamente para o estudantado presencial. Se por mor da crise sanitaria as clases son virtuais, ditas actividades serán por moodle

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Análise de fontes documentais	Na atención personalizada o profesorado resolverá as dúbidas que teña o/a alumno/a sobre os diferentes temas a traballar na materia. Durante estas sesións, realizarase un seguimento do traballo do estudantado, supervisando e orientando mais directamente o proceso a seguir en cada unha das actividades realizadas.
Actividades iniciais	Esta atención personalizada realizarase no despacho do profesorado no horario de titorías. Este horario está colgado en moodle
Discusión dirixida	A ATENCIÓN PERSONALIZADA REALIZARASE CARA A CARA ENTRE O ESTUDANTADO E PROFESOR. ESTA ATENCIÓN TEN QUE SER INDIVIDUAL (PARA CUMPRIR ASÍ AS RECOMENDACIÓNS ORIXINADAS POLO COVID-19). PODEN SER GRUPAIS PERO A TRAVÉS DE TEAMS (estas para o estudantado presencial)
Portafolios do alumno	PARA PODER ORGANIZAR DITA ATENCIÓN. O ESTUDANTADO DEBE COMUNICARSE PRIMEIRAMENTE COA PROFESORA VÍA CORREO ELECTRÓNICO (NESE CORREO SOLICITARÁ UNHA TUTORIA INDIVIDUAL OU GRUPAL). LEMBRAR QUE AS PROFESORAS SON AS QUE MARCARÁN O HORARIO DE DITA TUTORIA. SE O ESTUDANTADO

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B18 B22 C1 C3 C5 C7	O portafolio recolle as actividades que van computar para a avaliación e que serán propostas polo profesorado da materia ó comezo de cada módulo. Os estudantes non presenciais presentaran un portafolio acordado coas actividades que indica cada profesorado que imparte cada módulo (deben poñerse en contacto co mesmo. Habilitarase un apartado e moodle) e as/os estudantes online presentarán un portafolio coas actividades que indique o profesorado (habilitarase un apartado en moodle). Para aprobar a materia todas/os estudantes hai que ter superadas todas as actividades. O peso na cualificación final de cada módulo é a seguinte: -15% o módulo I (tema 1 e 2) -30% o módulo II (tema 3 e 4) - 10% para o módulo III (tema 5) -45% para o módulo IV (tema 6)	100

Observacións avaliación

Na avaliación da materia (exposta no apartado da guía docente, denominado "Paso 7: Avaliación") terase en conta antes de nada o seguinte:

a) ESTUDIANTES QUE

ASISTAN SEMPRE A CLASE (ou alumnado con dispensa académica) (estudantes presenciais) considéranse que asisten un 80%, isto equivale a non ter máis de 3 faltas sen xustificar. Xustifícase as faltas médicas (con xustificante correctamente cuberto por un médico colexiado) e as faltas por un traballo (con xustificante correctamente cuberto no traballo onde se xustifique que en horas de clase se está a traballar) ou calquera outra falta sempre co documentación homologado. A asistencia ás clases será contabilizada polo profesorado presencialmente, unicamente virtualmente por moodle pola crise sanitaria. Non se poderá ter máis de dúas faltas de asistencia en cada unha das partes da materia (técnicas de recollida e técnicas de análise).

A avaliación destes alumnos ten en conta unicamente o portafolio

Nota aclaratoria:

Estes estudantes seguirán sendo presenciais (nas mesmas circunstancias ou perderán dita categoría) se, por mor da crise sanitaria, as clases son virtuais. Xa que as clases son virtuais sempre a través de teams. Para elo, o profesorado configurará en teams o grupo e terán clases no mesmo horario que foi aprobado na xunta de facultade. A avaliación, nestas circunstancias (crise sanitaria), será sempre polo portafolios

b) ESTUDANTES QUE NON

ASISTAN SEMPRE A CLASE (estudantes non presenciais) OU ESTUDANTES ONLINE considéranse que non asisten cando faltan máis dun 80%, é dicir, ten máis de tres faltas sen xustificar, ou ben ten máis de dúas faltas nunha das partes da materia (técnicas de recollida e/ou análise da información). Se xustifica as faltas médicas (con xustificante correctamente cuberto por un médico colexiado) e as faltas por un traballo (con xustificante correctamente cuberto no traballo onde se xustifique que en horas de clase se está a traballar), aínda que en ningún caso estes xustificantes suporán a posibilidade de realizar as actividades das clases fóra de prazo. Tamén pode ser aquel estudantado que así opte dende o inicio da materia, xa que na matrícula optan pola forma online. Estes estudantes se presentarán un portafolio específico que aparecerá explicado en cada módulo da materia. Estes estudantes ao inicio da materia debe poñerse en contacto individualmente co profesorado responsable de cada módulo.

Bibliografía básica

- Gabriel, N. de (2013). ¿A educación das mulleres no século XIX: exclusión, dependencia e autonomía?. Sarmiento, 16, 7-35
- Acedo, G (2012). Formación y Orientación laboral. Madrid: Anaya Multimedia
- Acker, J., Barry, K., and Essveld, J. (1983). Objectivity and truth: Problems in doing feminist research.. Women's Studies, 6, no. 4: 423-435.
- Acker, S (1989). Teachers, gender and careers. London: Lewes Falmer,
- Álvarez, J. (2014). Acción tutorial y orientación: aceptación, compromiso, valores: una propuesta de estilo para la intervención de tutores y orientadores.. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- APPLE, M (1996). Cultural politics and education. . New York: Teachers College Press.
- APPLE, M (2006). Educating the "right" way: Markets, standards, God, and inequality. 2nd edition.. New York: Routledge.
- Askew, S. and Ross, C. (1991). Los chicos no lloran. el sexismo en educación.. Buenos Aires: Paidós.
- BOURDIEU, P. (2000). La dominación masculina. . Barcelona: Anagrama
- Botherton, F (2013). Manual de orientación. Badalona: Paidotribo
- Cirillo, L. (2002). Mejor huérfanas. por una crítica feminista al pensamiento de la diferencia.. Barcelona: Anthropos
- Cobos, A (2012). La orientación profesional y la búsqueda de empleo: experiencias innovadoras y técnicas de intervención que facilitan la inserción laboral.. Barcelona: Graó
- CONNELL, R. (1996). Masculinities.. Cambridge: Polity Press.
- CONNELL, R. (2000). Male roles masculinities and violence: a culture of peace perspective.. París: Unesco
- Fernández Riquelme, S (2010). La Mediación social: itinerario histórico de la resolución de conflictos sociales. Contribuciones a las Ciencias Sociales. . Contribuciones a las Ciencias Sociales. Documento en línea: www.eumed.net/rev/cccss/07/sfr.htm
- Gabriel, N. de (2014). "The entrance of women into the teaching profession in Spain (1855-1940)".. History of Education 43(3), 334-354.
- Harding, S. (1996). Ciencia y feminismo. Madrid: Morata.
- Harding, S. (1993). Rethinking standpoint epistemology: What is "strong objectivity?". In Feminist Epistemologies and Value, ed. L. Alcoff and E. Potter, 49-82. London: Routledge. Igles
- Harding, S. (1993.). Rethinking standpoint epistemology: What is "strong objectivity?". In Feminist Epistemologies and Value, ed. L. Alcoff and E. Potter, 49-82. London: Routledge.
- Iglesias, A. e Ballarín, P. (2013). ¿El mito del "éxito" escolar de las chicas?. Revista Sarmiento, Anuario Galego de Historia da Educación, 17, 67-82.
- Mañeru, A (2001). La diferencia sexual en la educación. In Educar En Femenino y En Masculino. N. Blanco, 131-143. Madrid: Akal.
- McRobble, A (2010). ¿Las chicas arriba?. Las mujeres jóvenes y el contrato sexual posfeminista?. Debate Feminista, 21(41), 113-135.
- Miedzian, M. (1995). Chicos son, hombres serán. cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia. Madrid: Horas y Horas.
- Nuñez, C., Carpintero, E., García, M., Serrano, S. y Ordóñez, X. (2011). Comprender la Orientación Educativa: manual de prácticas. Madrid: Catarata.
- PARASKEVA & Jurjo TORRES, (edit) (2012). Globalism and power. Iberian educational and curriculum policies. Peter Lang
- Piussi, A. (2001). El sentido libre de la diferencia sexual.. Cuadernos De Pedagogía, 306, , 57-61.
- Piussi, A. and Mañeru, A (2006). Educación, nombre común femenino. Barcelona: Octaedro.
- Fundación Mujeres (2007). Rompiendo esquemas. Programa de orientación académica y profesional.. Oviedo: Instituto Asturiano de la Mujer
- Piussi, A. (1989). Educare nella differenza.. Turin: Rosenberg & Sellier
- Rodríguez, M^a. L (2011). Orientación profesional no sexista: teoría y práctica.. Saarbrücken: Editorial Académica Española
- Rodríguez, C. (2001). Investigaciones sobre las desigualdades de género en el sistema educativo. In Un Acercamiento . a Los Estudios De Género. A.A.V.V., 121-154. Valencia: Germania.

- Santana, L. E (2013). Orientación profesional. Madrid: Síntesis
 - TORRES, J. (2009). "The Trojan Horse of curricular contents". in Michael APPLE and Luis Armando GANDIN (Edit.). The routledge international handbook of critical e
 - TORRES, J. (1998). El curriculum oculto. Madrid: Morata
 - TOURAINE, A. (2006). El mundo de las mujeres.. Barcelona: Paidós
 - Varela, J., Parra, P. e Val Cubero, A. (2016). Memorias para hacer camino. Madrid: Morata.
 - VVAA. (2010). Conciliación de la vida laboral, familiar y personal. Implantaciones de planes de igualdad en organizaciones laborales. Materiales divulgativos. Madrid: Ministerio de igualdad y Fundación Mujeres.
 - Gabriel, N. de (2018). Emilia Pardo Bazán, las mujeres y la educación: el Congreso Pedagógico (1892) y la Cátedra de Literatura (1916. Historia y Memoria de la Educación, nº 8, 2018, 489-525.
 - Gabriel, N. de (2018). ?Schoolteachers, social control and profesional conflicto: government procedures brought against schoolteachers in Galicia (1859-1910)?, . History of Education, vol. 47, nº 4, 2018, pp. 466-487
 - Sánchez A, e Iglesias, A. (2017). Coeducación: feminismo en acción. Atlánticas. Revista Internacional de Estudios Feministas
 - Miranda Santana, C. (2003). Género y orientación sociolaboral. Una experiencia desde la interdisciplinariedad y la integración en el currículum. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria
 - Bom W. (2013). Abrirse paso. Orientación laboral y profesional para mujeres. Barcelona: El Roure Editorial
 - Ballarín, Pilar e Iglesias, Ana ((2018).). Feminismo y educación. Recorrido de un camino común. Historia de la Educación. Revista interuniversitaria,37, 37-67
 - Ballarín, Pilar ((2019)). ¿Por qué llamamos coeducación a la que no coeduca?. Rosa Cobo (ed.) La imaginación feminista. Debates y transformaciones disciplinares, pp. 165-200. Mad
-

Bibliografía complementaria	Escámez, J et al (2008). Educación en la igualdad de género. Cien propuestas de acción. Valencia: Fundación de la Comunidad Valenciana. Recuperado de: http://www.inclusio.gva.es/documents/610706/162187124/Educaci%C3%B3n+igualdad+g%C3%A9nero/551ddf6c-2e7a-40ff-b3cb-d7c32420e12d (consultado: 10/07/2018) Instituto de la Mujer (2008). Guía de coeducación. Síntesis sobre la educación para la igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres. Madrid: Ministerio de Igualdad Recuperado de http://www.inmujer.gob.es/observatorios/observIgualdad/estudiosInformes/docs/009-guia.pdf (consultado: 10/07/2018) López, Irene (2007). El enfoque de género en la intervención social. Madrid: Cruz Roja. Recuperado de http://www.cruzroja.es/pls/portal30/docs/PAGE/2006_3_IS/BIBLIOTECA/MANUAL%20DE%20G%C9NERO.PDF (consultado: 10/07/2018) Salas, Begoña (coord) (1997). Guía par ala elaboración del modelo coeducativo de centro. Vitoria: Instituto Vasco de la Mujer Recuperado de http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_guias2/es_emakunde/adjuntos/guia.04.01.elaboracion.modelo.coeducativo.centro.cas.pdf (consultado: 10/07/2018) Xunta de Galicia (2016). I Plan de actuaciones para a igualdade nos centros educativos de Galicia: 2016-2020. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Recuperado de: http://www.inmujer.gob.es/areasTematicas/AreaEducacion/Programas/Programas.htm (consultado: 10/07/2018) Enlaces web: Instituto la mujer (Educación): http://www.inmujer.gob.es/areasTematicas/AreaEducacion/Programas/Programas.htm Educando en Igualdad: http://www.educandoenigualdad.com/materiales-fete-ugt/Intercambia- Educar en femenino y en masculino: http://intercambia.educalab.es/Plurales.Educando en Igualdad http://www.inmujer.gob.es/areasTematicas/educacion/programas/ProyPlurales.htm Grup de Dones CREA-Safo: http://crea.ub.edu/index/human-excellence/antisexism/safo/?lang=es Cinco Apps para luchar contra la violencia de género: http://intercambia.educalab.es/?p=6075 Barabal. Gender mainstreaming in Roma Education: http://barabal.eu/Convivencia escolar: https://www.mecd.gob.es/educacion/mc/convivencia-escolar/recursos/enlaces-interes/igualdad-genero.html
---	--

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomienda cursar simultaneamente
Políticas de igualdade/615525022
Historia das teorías feministas/615525017
Xénero, traballo e coidados/615525018
Xénero e sexualidade. Desafíos e respostas/615525019
Distintas formas de violencia contra as mulleres/615525020
Materias que continúan o temario
Observacións
Recomendase para cumprir coa perspectiva de xénero utilizar el linguaxe inclusivoComité Ambiental da Facultade (GREEN CMPUS) recoméndase:-Recoméndase os envíos dos traballos telemáticamente e de non ser posible, no utilizar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores.-Débase facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.-Débase ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sosenibiliade nos comportamentos persoais e profesionais.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías